

Östergötland 2010-08-24

Jämlik hälsa i en hållbar region

Rödgrön överenskommelse om
landstingspolitiken 2010-2014

Ett rödgrönt Östergötland!

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har enats om en gemensam politik för landstinget i Östergötland 2011-2014. Det är en överenskommelse som vågar ta ansvar för medborgarnas behov av hälso- och sjukvård såväl idag som i morgon. Det är en överenskommelse som vill göra landstinget i Östergötland till en attraktiv arbetsgivare där medarbetarna trivs och det är en överenskommelse som vågar möta framtidens klimatutmaningar.

Den rödgröna politiken är heltäckande men det finns flera prioriteringar som är extra värda att lyfta fram:

Fler äldre ska få vård hemma

Att bli äldre innebär ofta att kontakterna med hälso- och sjukvården ökar. För att möta de äldres behov måste vi utveckla vårdformerna inom hälso- och sjukvården. Idag pågår ett arbete med att skapa snabba vägar in i sjukvården med ”specialakuter” för de äldre. En rödgrön politik innebär också att färre äldre ska behöva resa till sjukhusen. Vi vill kraftigt utveckla hemsjukvården. Det är inte alltid rimligt att det är den sjuka som ska transportera sig till en frisk läkare eller sjuksköterska. Fler sjuka äldre ska kunna få sin nödvändiga sjukvård i hemmet.

Vi satsar på Vrinnevisjukhuset

En rödgrön politik innebär att vi kommer satsa på att utveckla Vrinnevisjukhuset. Genom att etablera ett behandlings- och kunskapscentrum för missbruksvården i Norrköping kommer ambitionsnivån kraftigt att höjas inom detta område. Missbruksvården i Norrköping har länge varit eftersatt. Genom ett behandlings- och kunskapscentrum kommer länets missbruksvård i framtiden utvecklas från Norrköping.

Jämlik vård

Socialstyrelsen har pekat ut ojämlikheten i vården som ett av de absolut största problemen i Svensk hälso- och sjukvård. Vården klarar idag inte av att ge alla oavsett bakgrund, utbildning och inkomst en likvärdig vård utifrån deras behov. Den som har hög inkomst och utbildning får ofta en bättre behandling och nyare mediciner vilket ger en bättre hälsa. Detta är ett stort problem.

Med en rödgrön majoritet i landstinget kommer vi prioritera att radera dessa skillnader. Vi ser att det kommer att behövas utbildningsinsatser och ett ökat medvetande bland förtroendevalda, personal och medborgare. Landstinget i Östergötland ska bli ett föredöme inom Svensk hälso- och sjukvård i arbetet med jämlik vård.

Klimatneutralt landsting

Jordklotet kan inte vänta på att vi ska ställa om samhället. Omställningen till ett hållbart samhälle måste intensifieras. En rödgrön politik innebär att alla områden inom hälso- och sjukvården måste se över sin klimatpåverkan. Målet är att landstinget ska bli klimatneutralt i sin helhet.

En prioriterad fråga för att åstadkomma detta är att prioritera mer ekologiskt och närproducerad mat. Vår mat är en starkt bidragande faktor i vår klimatpåverkan. Genom att kraftigt öka ambitionerna med ekologisk och närproducerad mat minskar vi vår påverkan på miljön, erbjuder en kvalitativt bättre mat samt att vi bidrar till att utveckla det regionala näringslivet.

Kraftiga satsningar på kollektivtrafiken

Vi behöver förbättra möjligheterna för östgötarna att transportera sig mer effektivt och mer miljövänligt. Genom mycket kraftiga satsningar på kollektivtrafiken kommer vi att se till att pendeltågstrafiken till Motala kommer igång som planerat liksom att vi ytterligare vill öka pendlingskapaciteten i övriga länet.

Inledning

Alla människors rätt – lika rätt – till hälsa är utgångspunkten för en rödgrön hälso- och sjukvårdspolitik. Med hälsa menas mer än avsaknaden av sjukdom; individen ska utifrån sina egna förutsättningar kunna uppleva såväl fysiskt som socialt och psykiskt välbefinnande. Landstinget ansvarar för att i och i anslutning till vården bedriva ett aktivt hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete, för att genom sjukvården bota och/eller lindra sjukdom, samt för att i samarbete med andra samhällsaktörer aktivt bekämpa sociala och ekonomiska orsaker till ohälsa. Dessa uppdrag kommer att vara i fokus för en rödgrön landstingsledning. Landstinget bidrar därigenom till ett gott samhälle som är långsiktigt hållbart för både människor och natur. En del av ett sådant uppdrag är också vår vision om ett klimatneutralt landsting, som tar ansvar för sin egen påverkan på naturen.

Sjukvård ska ges efter behov, inget annat. Störst behov ska gå först, oavsett bakgrund, ställning i samhället eller rikedom. Detta är grunden för den behovsstyrning som kommer att vara grunden för hur en rödgrön landstingsledning vill styra hälso- och sjukvården i länet. Detta förutsätter också en solidarisk finansiering, där avgifterna för vuxna hålls låga, och endast syftar till att leda patienten till rätt vårdnivå. Barn- och ungdomsvården ska vara fortsatt avgiftsfri.

En jämlik hälsa förutsätter också att vården ges jämlikt, vilket inte alltid är fallet idag. Skillnader beroende på exempelvis kön eller bakgrund är oacceptabla och ska aktivt motverkas.

En rödgrön landstingsledning vill:

- Bekämpa ohälsan på flera fronter – genom förebyggande och hälsofrämjande arbete, en god vård och genom att bekämpa ohälsans orsaker.
- Att landstinget utvecklas mot att vara klimatneutralt. Ett först steg är att fram ett system för klimatdeklaration där man kan mäta landstingets klimatpåverkan.
- Utveckla en reell och fungerande behovsstyrning för hälso- och sjukvården
- Ta bort ekonomiska hinder för att söka vård genom att sänka avgifterna i vården efter en översyn som tar reda på vilka avgifter som kan verka hindrande för att söka vård man egentligen behöver
- Avskaffa ambulansavgifterna som införts av den borgerliga landstingsmajoriteten
- Att folktandvården i Östergötland ska återuppta den tidigare ambitionen att ha taxor som ligger i den lägsta tredjedelen i landet när olika län jämförs.
- Aktivt motverka ojämlikheter i vården

En bra sjukvård för dem som behöver den som mest

Vi har under perioden sett antal områden där vården idag inte är tillräckligt bra. Av olika anledningar – varav en viktig är otillräckliga resurser – ges idag inte den vård som skulle behövas. Ofta handlar detta om områden och grupper som inte har starka och ljudliga förespråkare, men som ändå är väldigt angelägna.

Det handlar om det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet, om psykisk ohälsa hos framför allt barn och unga, om missbruksvården och om vården av äldre. Vi vill på dessa områden tillföra de resurser vi bedömer behövs, riktat till specifika satsningar och utvecklingsprojekt. Problemen kan inte lösas bara med mer resurser, men vi är säkra på att de inte kan lösas *utan* mer resurser.

En rödgrön landstingsledning vill:

Tillföra hälso- och sjukvården 300 miljoner kronor per år för nedanstående satsningar:

- Stärka det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet, speciellt i områden med stor ohälsa. Delar av arbetet kan och ska ske i samverkan med såväl kommunerna som med ideella organisationer.
- Stärka barn och ungas tandhälsa
- Göra stora satsningar mot den psykiska ohälsan, med fokus på barn och ungdomar.
- Bidra till att tillräckligt stöd och hjälp mot psykisk ohälsa finns i barn och ungas närmiljö. De praktiska lösningarna kan variera, men tanken är att bidra till att hjälp finns att få mellan skolhälsovården och den mer specialiserade barn- och ungdomspsykiatrin.
- Se till att missbruksvården i alla länsdelar får de resurser som behövs för att möta behoven hos befolkningen.
- I samverkan med kommunerna skapa ett behandlings- och kunskapscentrum för missbruks- och beroendevården, beläget i Norrköping.
- I samverkan med kommunerna utveckla en äldrehälsovård på vårdcentralerna, där äldre bland annat erbjuds regelbundet återkommande hälsosamtal och undersökningar. Även frivilligorganisationer ska erbjudas att delta i arbetet.
- Öka möjligheten att få sjukvård i hemmet, för att undvika onödiga och tröttande besök på akutmottagningar eller onödig inläggning på sjukhus.
- Skapa ett anpassat mottagande för äldre multisjuka patienter när de behöver sjukvård akut. I viss mån finns detta redan i delar av länet, men behövs på alla tre sjukhus med tillräcklig bemanning och kapacitet.

Vården blir bättre med patienten i fokus

Vården är till för patienten. Det kan verka självklart, men är det tyvärr inte alltid i verkligheten. Allt för ofta kan organisations- och huvudmannagränser vara hinder för att patienten en bra och sammanhållen vård. Bättre samordning behövs.

Som patient ska man alltid ha rätt till all nödvändig information om vilken vård som ges - och inte ges - och orsakerna till detta. Kommunikation och information kan underlättas genom att använd moderna webbaserade IT-lösningar. En del av den information patienten ska kunna del av ska vara öppet redovisad information om vårdkvaliteten på olika vårdinrättningar, som är lätt att förstå och jämföra. Valfrihet och inflytande för patienten över den egna vården ska vara en självklarhet. Valfriheten förutsätter bra information, liksom att det offentliga garanterar en god kvalitet i all vård som finns att välja på. Det ska också vara patientens valfrihet, inte vårdbolagens. Därför avser vi att om möjlighet ges ta bort den fria etableringsrätten inom primärvården som den borgerliga regeringen tvingat landstingen att genomföra.

En god vård förutsätter att även om störst behov ska gå först, ska ingen behöva vänta orimligt länge. Tillgängligheten måste förbättras. Samtidigt är tillgänglighetsarbetet idag relativt snävt, och behöver utvidgas för att omfatta även exempelvis kroniska sjuka.

En rödgrön landstingsledning vill:

- Stärka samverkan mellan den landstingsdrivna och den kommunala vården.
- Skapa en sammanhållen vård kring patienten där organisationsgränser inom vården inte motverkar en god vård.
- Att all information om såväl politiska som medicinska beslut inom vården ska finnas tillgänglig för medborgare och patienter att öppet ta del av. Vad avser medicinska beslut handlar detta om den egna vården, eller vården av en nära anhörig.
- Att sjukvården i högre grad än idag ska använda moderna, webbaserade informations- och kommunikationsvägar för att informera och föra dialog med patienter.
- Uppmuntra öppna jämförelser av kvalitet mellan vårdinrättningar, i landstinget och över landet, i syfte att förbättra kvaliteten på vården som ges.
- Att Östergötlands alla vårdcentraler, sjukhus och andra vårdinrättningar ska prestera bra resultat i sådana jämförelser
- Att patienten ska ha en självklar rätt att välja vårdcentral, med tillgång till god och kvalitetssäkrad information vid valtillfället.
- Avskaffa den fria etableringsrätten inom primärvården.
- Förbättra tillgängligheten inom vården.
- Utvidga och utveckla vårdgarantin till att omfatta fler grupper och diagnoser.

En nära vårdorganisation med högkvalificerad vård

En tillgänglig vård är också en nära vård. Så mycket vård som möjligt ska erbjudas nära medborgarna. Sådana vårdbehov, som är vanligt förekommande i befolkningen eller hos enskilda patient- eller befolkningsgrupper ska så långt som möjligt ur medicinskt och samhällsekonomiskt perspektiv mötas nära medborgaren.

Vi ska ha tre sjukhus, Vrinnevisjukhuset, Universitetssjukhuset och Lasarettet i Motala, med uppdrag både för sin länsdel och för hela länet. Universitetssjukhuset är genom att man erbjuder högkvalificerad och forskningsanknuten vård nära en tillgång och en resurs för vården i hela länet. Det kan också fungera som motor i att sprida nya och avancerade behandlingsmetoder och medicinska rön vidare till de andra sjukhusen och vårdcentralerna i länet.

En rödgrön landstingsledning vill:

- Att så mycket vård som möjligt ska erbjudas nära medborgarna.
- Att det ska finnas tre starka sjukhus med långsiktiga utvecklingsmöjligheter i Östergötland.
- Att länets tre sjukhus ska ha akutmottagningar som erbjuder ett kvalificerat akut omhändertagande dygnet runt och året runt
- Att det ska finnas vårdcentralverksamhet i alla länets kommuner.
- Utveckla Universitetssjukhuset med rikssjukvård och avancerad forskning.

Medarbetarna – vårdens viktigaste resurs

Den viktigaste resursen i vården är dess medarbetare. Trots att den borgerliga majoriteten i förra valrörelsen gjorde en stor sak av att man skulle lyssna på personalen har man konsekvent och upprepat ignorerat dem. Medarbetarna har också varit de stora förlorarna när den borgerliga majoriteten misslyckats med att hantera sjukvårdens ekonomiska kris under mandatperioden.

Vi vill utveckla medarbetarpolitiken. Sjukvårdens medarbetare behöver ett lyssnande ledarskap, som tar ansvar och ger dem de förutsättningar som behövs för att ge patienterna en god vård. Det lyssnande ledarskapet vill vi erbjuda.

En rödgrön landstingsledning vill:

- Utveckla medarbetarpolitiken
- Att alla landstingets arbetsplatser ska vara mönsterarbetsplatser, med bland annat trygga anställningsvillkor, gott ledarskap och medarbetarskap, och en arbetsmiljö som uppmuntrar till delaktighet och ansvarstagande.
- Att alla landstingets medarbetare ska erbjudas heltidstjänster
- Återinföra möjligheten att ha lokalt anpassade arbetstidsmodeller som passar verksamhetens behov, som exempelvis tre-tresystemet.

Hållbar sjukvård förutsätter hållbar ekonomi

Ett av den borgerliga landstingsmajoritetens största misslyckanden under mandatperioden är ekonomin. Sjukvårdens samlade underskott, inklusive 2010 års förväntade underskott i den senaste helårsbedömningen, uppgår till cirka 680 miljoner kronor. Detta har man konsekvent undvikit att ta politiskt ansvar för. Det totala resultatet har bara räddats av resultatet på de finansiella placeringarna. En rödgrön landstingsledning kommer inte att skjuta över ansvaret för ekonomin på tjänstemannaledningen, och inte heller låta sjukvårdens finansiering vara beroende av börsspekulation.

Vi ser att sjukvården och dess medarbetare är hårt ansträngda efter dessa år med stora underskott och besparingar. Det går inte att spara fram de resurser som skulle behövas i någon annan del av vården. Vi tar därför ansvar och finansierar våra förslag fullt ut, och har en marginal i vårt gemensamma förslag till landstingsbudget som de borgerliga partierna saknar på i genomsnitt 70 miljoner kronor per år. Detta sker genom en landstingsskattehöjning som gör att Östergötland får landets fjärde lägsta landstingsskatt, snarare än som idag den näst lägsta. Detta innebär dock inte att alla sjukvårdens ekonomiska problem är lösta – alla nya medel riktas tydligt till specifika satsningar och behovet av kostnadskontroll kommer att vara fortsatt stort.

En rödgrön landstingsledning vill:

- Ta det politiska ansvaret för sjukvårdens ekonomi och föra en ansvarsfull ekonomisk politik
- Finansiera alla satsningar fullt ut
- Höja landstingsskatten med 50 öre för att klara detta
- Märkbart minska landstingets negativa egna kapital – pensionsskulden – under mandatperioden.

Regional utveckling och kollektivtrafik

Landstiget har en viktig roll som aktör i det regionala utvecklingsarbetet, och ska bidra till en positiv ekonomisk utveckling och till att fler arbetstillfällen skapas i regionen. Detta arbete sker både ensamt och som en aktör i regionförbundet Östsam. En rödgrön landstingsledning vill höja ambitionerna för det regionala utvecklingsarbetet. I detta arbete ingår också ett stort ansvar för länets kulturutbud. Östergötland ska vara en kulturregion av hög klass.

Kollektivtrafiken har en avgörande roll för både enskilda människors möjlighet att förflytta sig och för den ekonomiska utvecklingen. Där den borgerliga majoriteten inte ens finansierar redan beslutade utökningar i pendeltågstrafiken kommer en rödgrön landstingsledning att göra både det och höja ambitionerna ytterligare.

En rödgrön landstingsledning vill:

- Tillföra regionförbundet Östsam 5 miljoner kronor mer per år för att stärka det regionala utvecklingsarbetet.
- Satsa 145 miljoner kronor mer över tre år på den regionala kollektivtrafiken.